

**LINGUISTICS AND TRANSLATION STUDIES.
МОВОЗНАВСТВО І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО**

УДК 81-119

[http://doi.org/10.31548/philolog13\(3\).2022.001](http://doi.org/10.31548/philolog13(3).2022.001)

**THE ISSUE OF KEY TERMS OF LINGVOPRAGMATICS
ДО ПИТАННЯ КЛЮЧОВИХ ТЕРМІНІВ ЛІНГВОПРАГМАТИКИ**

Т. А. ПАСТЕРНАК, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри романо-германських мов

T. A. PASTERNAK, Candidate of Philological sciences, Associate Professor,
the Chair of Romano-Germanic Languages

E-mail: tanya.pasternak@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-0589-6881>

Національна академія Служби безпеки України, м. Київ, Україна
National Academy of the Security Service of Ukraine, Kyiv, Ukraine

С. П. ТЕТЕРУК, кандидат психологічних наук,
доцент кафедри романо-германських мов

S. P. TETERUK, Candidate of Psychological sciences, Associate Professor,
the Chair of Romano-Germanic Languages

E-mail: tanya.pasternak@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-0589-6881>

Національна академія Служби безпеки України, м. Київ, Україна
National Academy of the Security Service of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Анотація. У статті обґрунтовано термін «прагматика» як підгалузь лінгвістики, що досліджує лінгвістичні форми та способи, за допомогою яких мовці реалізують свої цілі та завдання; комунікативні дії, які виконуються під час мовлення, а також умови, за яких відбувається спілкування.

Метою дослідження є огляд існуючих поглядів на проблему прагматики в сучасній лінгвістичній науці, та аналіз основних категорій мовознавства для вивчення комунікативної поведінки мовців. Актуальність досліджуваного явища зумовлена відсутністю всебічного висвітлення та узагальнення ключових категорій прагматичної лінгвістики.

Ми проаналізували основні категорії лінгвопрагматики, такі як прагматичний контекст, дейксис, референція, інференція, імплікатура, пресупозиція, а також типи мовленнєвих актів у ракурсі прагмалінгвістичного аналізу.

Головним висновком дослідження є те, що лінгвістична прагматика сприяє процесам інтерпретації не тільки того, що мовці говорять безпосередньо, а й того, що вони «мають на увазі» і як від цього залежить успішність комунікації. Лінгвопрагматика розглядає всі види контекстуального значення слів, враховує контекст спілкування, референтні ідентифікатори, логічне «виведення» смислів з натяків, непрямих посилань, фонових знань, тощо, дейктичні вирази, імплікатури та пресупозиції мовців і слухачів. Аналіз мовленнєвих актів за типом ілокуції та перлокуції сприяє інтерпретації комунікативних цілей та намірів мовця, а також передбаченню впливу висловлювання на слухача.

Ключові слова: прагматика, лінгвопрагматика, прагматичний контекст, дейксис, референція, інференція, імплікатура, пресупозиція, комунікативні цілі, контекстуальний смисл, мовленнєві акти.

Актуальність (Introduction)
досліджуваного явища впливає з недостатньо всебічного висвітлення і узагальнення ключових категорій лінгвопрагматики.

Аналіз досліджень і публікацій (Analysis of recent researches and publications). Термін «прагматика» був уперше введений в 1930-х роках Чарлзом Вільямом Моррісом – американським

ученим і філософом, одним із засновників семіотики. Прагматика розвинулась як підгалузь лінгвістики в 1970-х роках і пов'язана з використанням мови в соціальних контекстах. «Це вивчення відношення знаків до їх інтерпретаторів» [1, 2]. Прагматика вивчає способи, якими люди продукують і розуміють смисл повідомлення через мову, тобто що насправді мовці мають на увазі, під певним висловлюванням, а не те, що слова або фрази означають самі по собі. Іншими словами, це дослідження контекстуального смисла слова. На думку Джорджа Юла: «Прагматика – це дослідження контекстуального значення, яке передається мовцем або письменником й інтерпретується слухачем або читачем», «прагматика досліджує взаємозв'язки між лінгвістичними формами та їх користувачами, тобто способи, якими мовці висловлюють свої припущення, реалізують цілі та завдання і які комунікативні дії виконують під час мовлення» [3].

Іноді прагматику навіть називають наукою про мову в контексті, розуміючи під контекстом умови спілкування. Таким чином, прагматика вивчає умови, за яких мовець використовує мовні знаки, а також опосередкований і прямий вплив певних умов і обставин на «виведення» адекватного смислу висловлювання. Під умовами використання маються на увазі умови вибору і вживання мовних одиниць з метою досягнення кінцевої мети спілкування – впливу на адресата. Таким чином, прагматика вивчає мову як інструмент людської соціальної практики.

Британська дослідниця Джені Томас [4] розрізняє у цьому сенсі *рівні смислового навантаження* висловлювання, виокремлюючи абстрактний смисл, контекстуальний смисл і інтенцію, тобто істину мету висловлювання мовця. Абстрактний смисл впливає зі словникового значення слова або словосполучення, укоріненого в свідомості більшості носіїв мови. Контекстуальний смисл можна вивести, тільки беручи до уваги контекст висловлювання, оскільки певне окреме слово або словосполучення може мати абсолютно різні значення у різних дискурсах. Згадаймо славнозвісні

інтерпретації одного й того ж самого висловлювання на різних мовах Жаком Паганелем з твору Жуль Верна «Діти капітана Гранта». Кожне «виведення» смислу ґрунтувалося на певному контексті, що передбачав свої географічні і культурологічні реалії. Істинний смисл висловлювання (сила “force” – термін Дж. Остіна [5]) в свою чергу залежить від наміру мовця (справжньої мети висловлювання), який може бути зрозумілим також лише з контексту і з урахуванням усіх обставин, за яких відбувається спілкування: місце, час, певні події, ролі комунікантів, тощо.

Лінгвопрагматика сформувалася як окрема галузь лінгвістики в середині ХХ ст. Розвитком цього напрямку займалися такі вчені, як Д. Остін [5], Г. П. Грайс [6], Г. Ліч [7], Дж. Серль [8] та ін. Подальшим дослідженням прагматичного аспекту присвячені праці зарубіжних та вітчизняних науковців: М. Аріель [9], Д. Робінсон [10], Д. Спербер та Д. Вілсон [11], Н. Кравченко, Т. Пастернак та ін. [12, 13].

Мета дослідження (Aim). У цій роботі ми хотіли б представити існуючі погляди на проблему прагматики у сучасній лінгвістичній науці, а також проаналізувати основні категорії, якими оперує лінгвістична прагматика для дослідження комунікативної поведінки мовців.

Методи дослідження (Methods of research). Для всебічного узагальнення існуючих поглядів на місце і роль прагматики у сучасній лінгвістичній науці ми використовували теоретичні методи наукового дослідження: узагальнення, аналіз та опис. Для узагальнення і опису ключових категорій лінгвопрагматики ми використовували загальнонаукові методи, зокрема прагмалінгвістичний аналіз.

Результати (Results of the research). Проаналізуємо основні категорії лінгвістичної прагматики.

Прагмалінгвістичні дослідження спираються на мультидисциплінарний підхід, охоплюючи такі науки як психологія, антропологія, соціологія та ін. Упродовж ХХ кінця ХХІ століття лінгвісти постійно зверталися до вивчення умов спілкування, вважаючи їх не сторонніми характеристиками мови, а невід'ємними

складовими комунікації. **Прагматичний контекст** – це ті особливості її використання, які пов'язані з соціальним статусом мовців, реальними умовами комунікативних актів та їх впливом на слухача. Тому в дослідженнях зосереджують увагу на вихідних даних самих комунікантів, на те, в яких умовах відбувається комунікація, з якою метою використовуються лексичні одиниці. Контекстуальний аналіз також дозволяє виявити багато інформації про функціонал мовних одиниць.

У категорії контексту виділяють перш за все інтралінгвістичні та екстралінгвістичні контекстуальні фактори. До інтралінгвістичних контекстуальних факторів відносять внутрішнє лінгвістичне середовище відповідного фрагменту мовлення: словосполучення, речення, текст. У свою чергу екстралінгвістичні фактори можна розділити на зовнішні та внутрішні. Об'єктивні умови спілкування, які не мають мовленнєвого характеру (мовленнєва ситуація), вважаються зовнішніми, а сума фонових знань комунікантів щодо їх комунікативного наміру (інтенції), а також вибір мовних засобів для конкретного висловлювання – є внутрішніми факторами. Фонові знання містять тезаурус комунікантів, а також всі види попередніх знань (на основі різних висновків і припущень).

Існують кілька типів контексту:

1. **Екстралінгвістичний або ситуативний контекст** – це комунікативна ситуація, що включає в себе обставини, місце, час, а також будь-які реальні фактори дійсності, які допомагають більш точно інтерпретувати зміст висловлювання. У зв'язку з цим різні тексти або промови часто відносять до різних соціальних, культурних, політичних або історичних контекстів. Іноді такі лінгвістичні терміни як «фонові знання» або «пресупозиція» використовуються для опису ситуативного контексту.

2. **Лінгвістичний або вербальний контекст** – це закінчений уривок письмового або усного тексту, загальний зміст якого, дає можливість зрозуміти значення окремих слів або речень, що містяться в ньому. Наявність вербального контексту завжди безпосередньо впливає

на розуміння будь-якого повідомлення. Інколи цитата «вирвана з контексту» може серйозно спотворити його первісне значення.

3. **Соціальний контекст** – це різні типи взаємовідносин між учасниками комунікації (соціальні ролі, статуси), а також особистісні характеристики комунікантів (вік, рівень освіти, фах, тощо), які безпосередньо впливають на вибір мовних засобів для висловлювання.

Проаналізуємо уривок з метою виявлення ролі контексту на розуміння загального змісту тексту:

Приклад 1:

- *Have you decided on the material, Miss?*

- *In fact, I would like to see what you can offer.*

- *What colour, Miss?*

- *My fiancé insists on a white one, but I'm not sure. Frankly speaking, I'd rather have it either pink or beige.*

Вербальний аналіз уривку дозволяє зробити висновок, що діалог відбувається в ательє з пошиття весільних суконь. На це вказують такі слова з фреймовим ядром «весілля» як *fiancé* (наречений), *the material* (матеріал), *colour* (white, pink or beige) (колір (білий, рожевий, бежевий)). Ситуативний контекст виявляє, що комуніканти перебувають у стосунках «замовник» – *Miss* (звертання до незаміжньої жінки) та «продавець» або «працівник ательє», який «*can offer*» (може запропонувати) щось.

Варто зазначити, що відсутність контексту для окремо взятої фрази може бути причиною незрозуміння її змісту.

Приклад 2:

- *And I just think, if he hadn't fallen out of bed, I'd never have found out about it!*

Незрозумілим є хто такий *he* і про що (*it*) мовець (він чи вона?) ніколи не дізнався(лась) би.

Дейксис

Слово «дейксис» є технічним терміном (від грец. «вказівка»), що в лінгвістиці слугує для позначення виразів, що мають певне значення і «вказують» через мову. Будь-яка лінгвістична форма (лексична, граматична), що використовується для «вказування», називається дейктичним виразом. Дейксис

служить для актуалізації компонентів ситуації мовлення та компонентів денотативного змісту висловлювання. Сфера дейксису включає: вказівку на учасників мовленнєвого акту – мовця та адресата, вказівку на ступінь віддаленості об'єкта висловлювання та вказівку на часову й просторову локалізацію певного факту. Дейктичні вирази мають значення в заданому контексті. Вони є одними з перших слів, які засвоюють діти. Особливо важливого значення дейктичні вирази мають в усному спілкуванні.

Типи дейктичних виразів:

А) рольовий дейксис: будь-який вираз, що використовується для того, щоб вказати на особу, як правило, виражається займенниками (*me, her, you, him, them*).

Б) просторовий дейксис: слова та вирази, які використовуються для позначення місця розташування або віддаленості від об'єкта і виражається вказівними займенниками (*here, there*).

В) часовий дейксис: вирази для щоб вказівки на час (*now, then, tonight, last week, yesterday*).

Г) соціальний дейксис: гонорифічні вирази, що вказують на статус та для вираження поваги (*Professor May, Mister President*).

Приклад 3:

Chief Justice Roberts, Vice President Harris, Speaker Pelosi, Leader Schumer, Leader McConnell, Vice President Pence, my distinguished guests, and my fellow Americans.

This is America's day.

This is democracy's day.

A day of history and hope.

Of renewal and resolve.

Through a crucible for the ages America has been tested anew and America has risen to the challenge.

Today, we celebrate the triumph not of a candidate, but of a cause, the cause of democracy.

У наведеному вище уривку соціальні дейктичні вирази: **Chief Justice** (головний суддя), **Vice President** (віце президент), **Speaker** (Спікер Палати представників США), **Leader** (лідер партії) вказують на статус присутніх осіб на події, яку можна визначити як інавгурація президента Америки, оскільки зазначені посади

належать да американського естеблішменту. Часовий дейктик **Today** (сьогодні) вказує на час події, а вираз **This is America's day** (Це – день Америки) додає уточнюючу інформацію про важливість події для мовців, як загальнонаціональну подію. Рольові дейктики – особистий займенник **my** (мій) визначає рольові стосунки мовця зі слухачами і його ставлення до публіки: мовець є американцем і з повагою звертається до своїх слухачів.

Референція

Основу теорії референції складає поняття **референції** (від англ. *reference* – посилання, співставлення), тобто процес співставлення одиниць мовлення (іменників та іменникової групи) з позамовною дійсністю, а також результат такого співставлення. Референція – поняття, сутність якого полягає в тому, що значенням або компонентом значення мовного виразу (повідомлення) є той предмет (або стан справ), на який цей вираз вказує. Референція використовує лінгвістичні форми, які дають можливість слухачеві ідентифікувати щось. Функцію таких ідентифікаторів виконують:

- власні назви (іменники) (*Shakespeare, McDonalds, Hawaii*);
- означені іменникові вирази (*the author, the politician, the island*);
- неозначені іменникові вирази (*a man, a child, a good job*);
- займенники (*he, her, it, them*).

У висловлюванні референція чітко пов'язана з цілями мовця (для ідентифікації значимих елементів повідомлення) та уявлень мовця про слухача (чи знає слухач про що-небудь з повідомлення?).

Приклад 4:

But the American story depends not on any one of us, not on some of us, but on all of us.

On "We the People" who seek a more perfect Union.

У прикладі мовець посилається на фразу, з якої починається Преамбула Конституції Сполучених Штатів Америки, і яка стала символом демократії в країні. Очікується, що більшість або усі слухачі мають чітке уявлення про зазначену реалію і посилання має сенс.

Приклад 5:

*In another January in Washington, on New Year's Day 1863, Abraham Lincoln signed the **Emancipation Proclamation**.*

*When he put pen to paper, the **President** said and I call, "If my name ever goes down into history it will be for **this act** and my whole soul is in it."*

My whole soul is in it.

У промові мовець посилається на **Abraham Lincoln**, у подальшому він називає його **the President**, що передбачає, що у слухачів є знання, що Абрахам Лінкольн був президентом Америки. Посилання на **Emancipation Proclamation = this act = it** активує знання про важливу історичну подію для американської нації – підписання Декларації про Емансипацію, яка давала рабам можливість вільного життя в Сполучених Штатах. Ця подія також вважається символом демократії у США.

Інференція

Інференція – це когнітивний процес, пов'язаний з обробкою та логічним «виведенням» інформації дедуктивним способом з імплікацій (натяків), непрямих посилань, фонових знань і т.і. Слід враховувати роль інференції, оскільки коли між поняттями та словами немає прямого зв'язку, завдання слухача полягає в тому, щоб правильно визначити, що саме має на увазі мовець, використовуючи референтні вирази.

Інференція визначається як мисленнєва операція, коли людина здатна вийти за межі буквального/дослівного значення лексичних одиниць, вичленити з мовних форм більше змісту, і зрозуміти, що з них впливає, використовуючи власний досвід або загальновідомі знання. Значення, що «виводиться» забезпечує розуміння повідомлення зокрема, і узгодженість усього тексту в цілому. Інференція здійснюється з опорою на широке коло лінгвістичних та енциклопедичних знань, які можуть бути представлені як базові структури, прийняті в когнітивній лінгвістиці (фрейм, сценарій, категорія тощо). Поняття інференції значною мірою перетинається з поняттями імплікації, пресупозиції, внутрішнього контексту, фонових знань. У лінгвістиці «**імплікація**» означає підтекст, а

«**імпліцитний**» означає «неявний», «не виражений буквально». Г. П. Грайс запропонував термін «**імплікатура**» для позначення інформації, що виводиться як із законів логіки, так і з широкого кола лінгвістичних та енциклопедичних знань. Закладені адресантом тексту імплікатури стимулюють адресата до їх виведення, забезпечуючи тим самим процес інференції. Такі імплікатури Г. П. Грайс називає комунікативними або розмовними (*conversational implicatures*) [14]. Вважається, що носієм імплікації є адресант, який створює текст, «маючи на увазі» певну інформацію, безпосередньо не представлену в тексті. А інференція стосується адресата тексту, який здійснює семантичне «виведення» на основі неявних натяків, які мають сенс без словесного вираження в тексті.

Приклад 6:

A. Dennis: So you are commuting between New York and Chicago?

B. Jenny: Yeah....

C. Dennis: Oh, you don't sound....

D. Jenny: Well, I mean, it's not ideal. I miss Grace and Larry isn't...

E. Dennis: Your daughter and husband....

F. Jenny: Yes, being married with a child doesn't easily allow for you to be getting up at five in the morning for a flight to O'Hare. But we all know this is what I've wanted to do since I can't remember when.

У наведеному уривку діалогу *Jenny* (B) у своїй короткій репліці-реакції *Yeah....* (Так...) імплікує лише інтонацією незадоволення від подорожей на роботу з Нью Йорка до Чикаго. Закладена імплікатура моментально «прочитується» *Dennis* (C), який робить логічний висновок про якусь проблему, пов'язану з такими обставинами, у свою чергу імплікуючи розуміння (*Oh, you don't sound... – О, звучить так, наче ...*). У наступній репліці *Jenny* (D) знову закладає комунікативну імплікатуру про Грейс та Ларрі (*I miss Grace and Larry isn't... – Я сумую за Грейс і Ларрі не ...*). «Виведення» *Dennis* (E) смислу імплікатури відбувається на основі загальних знань про подібні ситуації та припущення про типові родинні стосунки зазначених осіб: дочки та чоловіка Джені.

Пресупозиція

Пресупозиція (припущення на основі знання) – це те, що мовець приймає за істину у висловлюванні і те, про що слухач має аналогічні знання або припускає як істинне за основі сказаного. Зважаючи на багатогранність зазначеного явища, у сучасній прагмалінгвістиці розрізняють декілька класифікацій пресупозицій. Ми поділяємо типологію пресупозицій на основі семантико-прагматичного підходу [15; с. 133], що виокремлює два типи пресупозицій: семантичну, тобто семантичну складову висловлювання, неістинність якого в певній ситуації перетворює повідомлення в недоречне; прагматичну, де компонент повідомлення, мовленнєвого жанру, дискурсу (тексту), пов'язаний із суб'єктивним чинником міжособистісного спілкування (орієнтацією в ситуації спілкування, соціальних, когнітивних, ґендерних тощо характеристиках учасників комунікативного акту, їхніх оцінок, переваг тощо), відсутність або незнання якого перетворює повідомлення, мовленнєвий жанр, дискурс (текст), комунікацію в цілому в недоречні нещирі, неприродні, провокаційні, такі, що не відповідають умовам їхньої успішності тощо [16].

Приклад 7:

Joe Biden is the 46th and current president of the United States.

Семантична пресупозиція у висловлюванні це – «США – країна, що має президентську форму правління».

Приклад 8:

I have just taken the sacred oath each of these patriots have taken – an oath first sworn by George Washington.

Пресупозиції, які ми можемо зробити на основі наших спільних знань, це те, що 1) «Джордж Вашингтон – перший президент Америки», 2) усі президенти США складають присягу під час інавгурації.

Мовленнєві акти

Будь-які дії, які комуніканти виконують за допомогою висловлювань, називаються мовленнєвими актами. Мовленнєві акти поділяються за функцією, яку вони виконують для досягнення локальної або стратегічної мети: наприклад, вибачення, комплімент, скарга, запрошення, обіцянка або прохання, залежно від комунікативного наміру мовця.

Обставини, за яких реалізується висловлювання, називаються «комунікативною подією» і саме особливості середовища і конкретних обставин впливають на трактування висловлювання під час виконання конкретного мовленнєвого акту.

Приклад 9:

It is so sweet! – Воно таке солодке!

Це висловлювання можна трактувати як скаргу або як похвалу, залежно від обставин. (Якщо комуніканти ведуть здоровий спосіб життя, висловлювання сприймається як скарга. У випадку дегустації, наприклад, яблук, висловлювання є похвалою господарю або продавцю).

У сучасній теорії мовленнєвих актів розрізняють мовленнєві акти розрізняють на трьох рівнях:

- A. локутивні;
- B. ілокутивні;
- C. перлокутивні.

Локутивний мовленнєвий акт є базовим актом, що реалізує смислове значення висловлювання. Іноді у іншомовних мовців виникають труднощі у формулюванні висловлювання, яке є буквально зрозумілим для слухача. Неправильна побудова речення, недотримання граматичних норм, лексично-стилістичні невідповідності – це умови, за яких неможливо реалізувати локутивний акт.

Приклад 10:

A promise made her.

Речення побудоване не за правилами англійської граматики, а отже не є змістовним і зрозумілим для слухача. Таким чином, наведене висловлювання не може вважатися мовленнєвим актом.

Перлокутивний акт створює певний ефект на слухача, покликаний викликати певні емоції або дії у слухача. Це може бути заклик, обіцянка, погроза, тощо. Як правило, промови президентів містять багато мовленнєвих актів з перлокутивним ефектом.

Приклад 11:

Today, we celebrate the triumph not of a candidate, but of a cause, the cause of democracy. The people, the will of the people has been heard and the will of the people has been heeded. We have learned again that democracy is precious. Democracy is fragile.

And at this hour, my friends, democracy has prevailed.

Уривок з інавгураційної промови Джозефа Байдена складається з комунікативних актів, що мають на меті укріпити в аудиторії цінності демократії. Про успішність такого акту можна зробити висновок з реакції публіки (у нашому прикладі – це бурхливі оплески), що не завжди можна прослідкувати у письмовій комунікації: переписці, листуванні, тощо.

Ілокутивний акт має певну комунікативну мету. Мовець формулює висловлювання з конкретною метою. Найбільш універсальну класифікацію ілокутивних актів, яку ми беремо за основу у своєму дослідженні, запропонував американський філософ і аналітик Джон Сьорль [8]. Він виокремив 5 основних класів мовленнєвих актів за ілокутивною силою:

- репрезентативи або асертиви – це інформативні акти, що фіксують відповідальність мовця за повідомлення про певний стан речей, або за істинність судження і часто містять оцінку мовця. Репрезентативними актами є представлення фактичної інформації, передбачення, прогнози, констатація, істинні твердження, описи, відповіді на запитання, звинувачення, оцінки, характеристики, пояснення, звіти, тощо;

- директиви – спонукають слухача до дії або до утримання від певної дії. До цього класу належать заборони, прохання,

накази, інструкції, заклики і т.п.;

- комісиви – покладають на мовця зобов'язання виконати певну дію, яку вони мають бажання і намір виконати. Прикладами можуть слугувати обіцянки, гарантії, клятви, наміри і т.п.;

- експресиви – виражають адекватну реакцію мовця на стан речей для підтримання умов відповідності певній ситуації. До експресивів належать висловлення вдячності, жалю, радості, виправдання, тощо;

- декларативи – мають на меті проголошення певного стану речей або змін в світі, суспільстві, тощо. Прикладами є призначення на посаду, відкриття засідання, рішення, укази, вироки, оголошення порядку денного і т.п.

Приклад 12:

I ask every American to join me in this cause.

За типом ілокутивного акту – це директив: мовець закликає слухачів бути співучасником спільної справи.

Приклад 13:

If we do that, I guarantee you, we will not fail.

Висловлювання має ілокуцію комісиву: мовець обіцяє «гарантує» досягнення мети за умови виконання певних дій.

Узагальнення основних категорій лінгвопрагматики наведено у Табл.1.

Табл. 1. Основні категорії лінгвопрагматики

Категорія	Типи, приклади
Прагматичний контекст	1. екстралінгвістичний або ситуативний; 2. лінгвістичний або вербальний; 3. соціальний.
Дейксис	1. рольовий (<i>me, her, you, him, them</i>); 2. просторовий (<i>here, there</i>); 3. часовий (<i>now, then, tonight, last week, yesterday</i>); 4. соціальний: (<i>Professor May, Mister President</i>).
Референція	1. власні назви (іменники) (<i>Shakespeare, McDonalds, Hawaii</i>); 2. означені іменникові вирази (<i>the author, the island</i>); 3. неозначені іменникові вирази (<i>a child, a good job</i>); 4. займенники (<i>he, her, it, them</i>).
Інференція	• комунікативні / розмовні імплікатури
Пресупозиція	1. семантична; 2. прагматична.
Мовленнєві акти	1. локутивні; 2. перлокутивні; 3. ілокутивні: • репрезентативи або асертиви; • директиви; • комісиви; • експресиви; • декларативи.

Висновки (Conclusions). Узагальнюючи, можна зробити висновок, що лінгвістична прагматика сприяє процесам інтерпретації не лише того, що говорять мовці прямо, але й того, що вони «мають на увазі» і розумінню того, наскільки успішно протікає комунікація. Прагматика розглядає всі типи контекстуальних

значень слів, враховує контекст комунікації, референцію, інференцію, дейксис, імплікатури та пресупозиції. Аналіз комунікативних актів за типом ілокуції та перлокуції допомагає інтерпретації цілей та намірів мовця, а також передбачення впливу висловлювання на слухача.

Список використаних джерел

1. Morris C. W., Neurath O., Carnap R. Foundations of the theory of signs. *International encyclopedia of unified science*. Chicago, IL: University of Chicago Press. 1938. P. 77-138.
2. Jia Hongwei. Foundations of the Theory of Signs (1938): A critique. *Chinese Semiotic Studies*. 2019. Vol. 15. №1. P. 1-14.
3. Yule G. Pragmatics. Oxford: Oxford University Press, 1996. 139 p.
4. Thomas Jenny. Meaning in interaction: An introduction to pragmatics. Routledge, 2013. 240 p.
5. Austin J. L. How to do things with words. Second Edition (The William James Lectures). Ed. J.O. Urmson. Cambridge (Mass): Harvard University Press, 1975. 192 p.
6. Grice H. P. Meaning. *The Philosophical Review*. 1957. Vol. 66. № 3. P. 377-388.
7. Leech G.H. Principles of Pragmatics. NY, London: Longman, 1983. 250 p.
8. Searle J. Expression and Meaning. *Studies in the Theory of Speech Acts*. CUP, 1979.
9. Ariel Mira. Defining Pragmatics. Cambridge University Press. 2010. 352 p.
10. Robinson Douglas. Introducing Performative Pragmatics. London and New York: Routledge. 2006. 288 p.
11. Sperber Dan and Wilson Deirdre. Pragmatics. Eds. F. Jackson and M. Smith. *Oxford Handbook of Contemporary Philosophy*. OUP, Oxford, 2005. P. 468–501.
12. Kravchenko, N. K. Indirect Speech Acts' via Conversational Implicatures and Pragmatic Presuppositions. *Cognition, Communication, Discourse*. Series "Philology", 14, 2017. P. 54-66.
13. Kravchenko N., Pasternak T. Institutional eco-pragmatics vs. anthropo-pragmatics: problems, challenges, research perspectives. *Cogito*. 2020. 12 (2). P. 24-39.
14. Грайс Г. П. Логика и речевое

общение. *Новое в зарубежной лингвистике*. Ред. Е. В. Падучевой. М.: Прогресс, 1985. Вып. 16. С. 217-237.

15. Макаров М. Л. Основы теории дискурса. М.: Гнозис, 2003. 280 с.

16. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики. Академія, 2011. 304 с.

17. Watch President Joe Biden's full inauguration speech/ <https://www.youtube.com/watch?v=LGukNIEIhTU>

References

1. Morris, C. W. (1938). Foundations of the theory of signs. In O. Neurath, R. Carnap, & C. W. Morris (Eds.), *International encyclopedia of unified science*. (77-138). Chicago, IL: University of Chicago Press.
2. Jia, Hongwei (2019) Foundations of the Theory of Signs (1938): A critique. *Chinese Semiotic Studies*. (1-14). Vol. 15 (1).
3. Yule, G. (1996). Pragmatics. Oxford: Oxford University Press, 139.
4. Thomas, Jenny. (2013). Meaning in interaction: An introduction to pragmatics. Routledge.
5. Austin J. L. (1975). How to do things with words. Second Edition (The William James Lectures). Ed. J.O. Urmson. Cambridge (Mass): Harvard University Press.
6. Grice, H. P. (1957). Meaning. *The Philosophical Review*. Vol. 66. № 3. 377-388.
7. Leech, G. H. (1983). Principles of Pragmatics. NY, London: Longman.
8. Searle, J. (1979). Expression and Meaning. *Studies in the Theory of Speech Acts*. CUP.
9. Ariel, Mira (2010). Defining Pragmatics. Cambridge University Press.
10. Robinson, Douglas (2006). Introducing Performative Pragmatics. London and New York: Routledge.
11. Sperber, Dan and Wilson, Deirdre (2005). Pragmatics. Eds. F. Jackson and M. Smith. *Oxford Handbook of Contemporary*

Philosophy. (468–501). OUP, Oxford.

12. Kravchenko, N. K. (2017). Indirect Speech Acts' via Conversational Implicatures and Pragmatic Presuppositions. *Cognition, Communication, Discourse*. Series "Philology", 14. 54-66.

13. Kravchenko, N., Pasternak, T. (2020). Institutional eco-pragmatics vs. anthropo-pragmatics: problems, challenges, research perspectives. *Cogito*. 12 (2). 24-39.

14. Grice, H. P. (1985). Logika i rechevoe obshchenie [Logic and conversation]. *Novoe v zarubezhnoi lingvistike [New in foreign linguistics]* / (Ed.) Paducheva E. V. M.: Progress. Vol. 16. Lingvisticheskaia pragmatika [Linguistic pragmatics]. (pp. 217-237) [in Russian].

15. Makarov, M. L. (2003). Osnovy teorii diskursa [Discourse theory fundamentals]. M.: Gnozis [in Russian].

16. Batsevych, F. S. (2010). Narysy z lnhvistychnoi prahmatyky: monohrafiia. [Essays of linguistic pragmatics: monograph.]. Lviv: «PAIS» [in Ukrainian].

17. Watch President Joe Biden's full inauguration speech/ <https://www.youtube.com/watch?v=LGukNIEIhTU>

Abstract. *The article has determined the term "pragmatics" as a subfield of linguistics, which investigates: linguistic forms and ways via which speakers realize their goals and tasks; communicative actions carried out while speaking; as well as the conditions under which communication takes place.*

The purpose of the research is to present the existing views on the problem of pragmatics in modern linguistic science, and analyse the main categories of linguistics for the study of communicative behavior of the speakers. The current interest of this issue arises from the lack of comprehensive coverage and generalization of key categories of pragmalinguistics.

We have analysed the main categories of linguopragmatics such as pragmatic context, deixis, reference, inference, implicature, presupposition as well as the types of speech acts in the context of pragmalinguistic analysis.

The key conclusion of the research is that the linguistic pragmatics contributes to the interpretation processes not only of what the speakers speak directly, but also of what they "mean" and how successful the communication is. Linguopragmatics considers all types of contextual meaning of words, takes into account the context of communication, reference identifiers, inferred meanings based on hints, background knowledge, deictic expressions, implicatures and presuppositions of speakers and hearers. The analysis of speech acts by the type of illocution and perlocution helps to interpret communicative goals and intentions of the speaker, as well as to predict the impact of utterances on the listener.

Keywords: *pragmatics, linguopragmatics, pragmatic context, deixis, reference, inference, implicature, presupposition, communicative goals, contextual meaning, speech acts.*